

Mevrouw drs. K.H. Ollongren
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Inlichtingen bij Willeke van Dijk
Datum 22 januari 2018
Ons kenmerk B2018-001
Uw kenmerk 2017-0000611035

Onderwerp: Ontwerp-wetsvoorstel wijziging van de Kieswet met als doel het stemmen vanuit het buitenland te vereenvoudigen

Geachte mevrouw Ollongren,

Graag gaan wij, de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB), in op uw adviesaanvraag over het 'Ontwerp-wetsvoorstel wijziging van de Kieswet met als doel het stemmen vanuit het buitenland te vereenvoudigen' (brief d.d. 5 december 2017, kenmerk 2017-0000611035).

Allereerst willen wij aangeven dat wij blij zijn met de ontwikkelingen die moeten leiden tot het vereenvoudigen van het stemproces voor deze doelgroep.

De NVVB kan zich in grote lijnen vinden in het conceptwetsvoorstel, maar heeft daarbij een paar kanttekeningen:

- Allereerst willen wij aangeven dat wij achter de reactie van de gemeente Den Haag staan. Wij kunnen ons vinden in de door hen genoemde punten.
- Wij zijn erg blij dat het sterk vereenvoudigd stembiljet nu definitief wordt ingevoerd voor kiezers in het buitenland. Gemeenten zouden heel graag zien dat dit biljet zo snel als mogelijk ook in Nederland wordt ingevoerd. Zoals wij eerder hebben aangegeven bij de evaluatie van de Tweede Kamerverkiezing 2017, is het huidige stembiljet niet meer hanteerbaar. Het is niet tot nauwelijks toegankelijk voor mensen met een beperking, het omslachtig grote formulier geeft grote problemen in het telproces, etc. Dit komt de betrouwbaarheid en de kwaliteit van de verkiezingen niet ten goede.

Uw voorganger heeft in 2016 -tevergeefs- een poging gedaan om een vereenvoudigd stembiljet in te voeren. Wij hopen dat u een -vernieuwd- voorstel wilt maken, dat deze keer wel de instemming van de Kamer verkrijgt.
- In 3.4 van de memorie van toelichting geeft u aan dat het kunnen verstrekken van de onderhandse volmacht niet in dit wetsvoorstel geregeld gaat worden. Dit verbaast ons. De onderhandse volmacht roept al jaren vraagtekens op in het kader van betrouwbaarheid. Gemeenten willen het liefst af van de onderhandse volmacht. Waarnemingsorganisaties, zoals de OVSE, maken hier standaard een aantekening van in hun rapport na de waarnemingsmissie. Wij zouden liever zien dat er alternatieven worden onderzocht, zoals de mogelijkheid van *early-voting*.

- Net als de gemeente Den Haag in haar brief al aangeeft, hebben ook wij vraagtekens bij het instellen van briefstembureaus bij de Nederlandse grensgemeenten. Hoewel wij het waarderen dat de minister de kiezers in het buitenland zo veel als mogelijk tegemoet wil komen, vragen wij ons af of deze maatregel het gewenste effect sorteert.

Tot slot hebben wij nog één inhoudelijke opmerking over het wetsvoorstel:
Een briefstembureau beschikt over een lijst van personen die per brief mogen stemmen én een register van ongeldige stempassen. In het huidige artikel M9 lid 6 wordt alleen het positieve register genoemd. In het voorstel ontbreekt de toevoeging dat ook het negatieve register op tafel moet liggen.

Hoogachtend,
Namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken

S.A.J. Rijsdijk
Voorzitter

CC VNG
Gemeente Den Haag